

DETTE MÅ JEG KUNNE
introduksjon til helse- og omsorgsarbeid

Del 3

3.4 Demens

Hva er demens?

- Samlebetegnelse for flere sykdommer – hvor hjerneceller dør
- Rammer først og fremst eldre - økt risiko jo eldre en blir

Alzheimers sykdom, ca 60%

Vaskulær demens, sykdom i blodforsyningen i hjernen ca 20%

Sekundær demens, skyldes andre sykdommer / skader som høyt alkoholforbruk, AIDS, hodeskader, Parkinson....

Årsaker

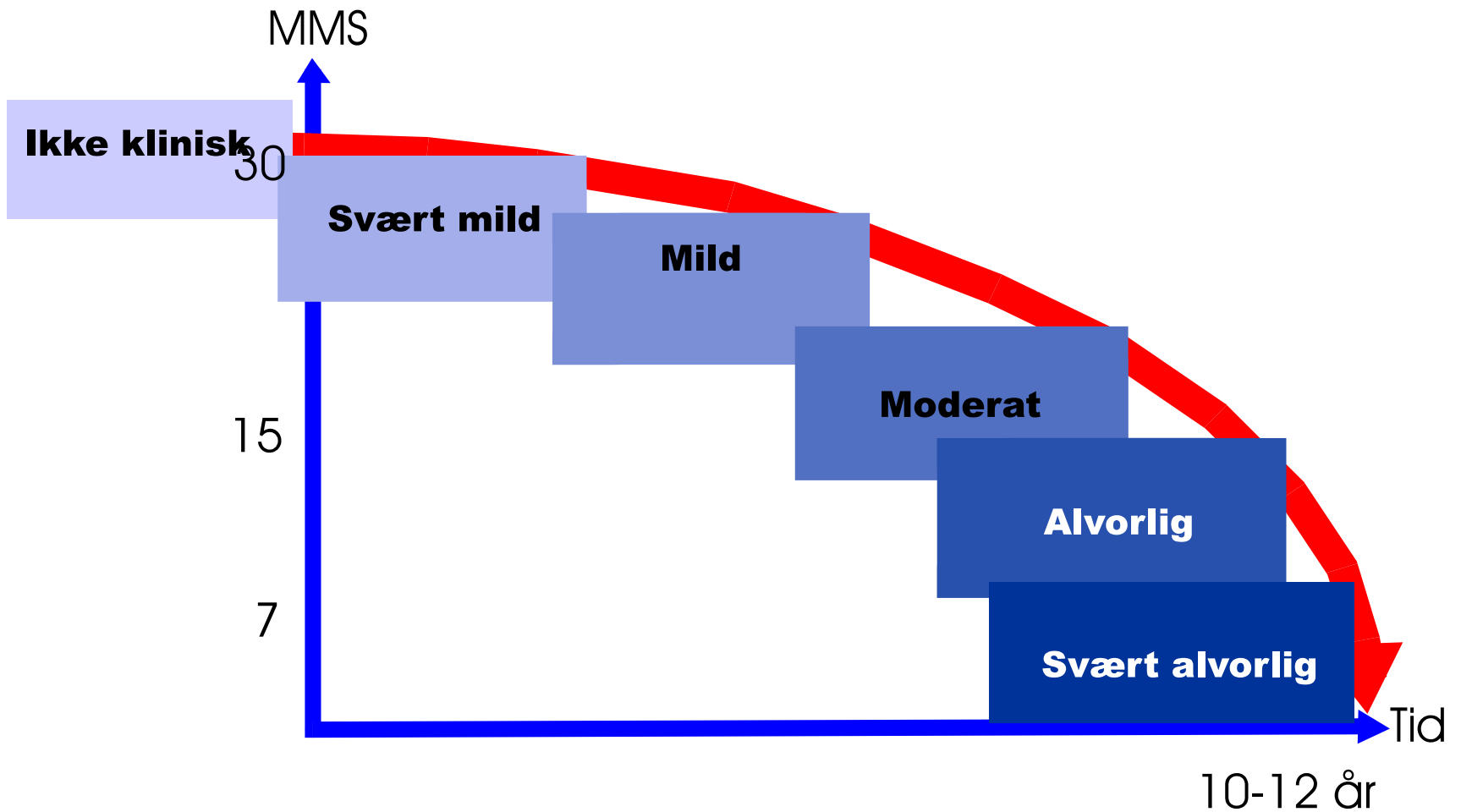
- Ulike demenssykdommer gir forskjellige symptomer
- Både arv og miljø spiller en rolle for hvem som utvikler demenssykdom
- Ved vaskulærdemens er årsakene de samme som ved hjerte- karsykdommer
- Downs syndrom gir økt risiko for Alzheimers sykdom

Symptomer og sykdomsutvikling

Sykdomsutviklingen går over flere år

- Første symptom er ofte nedsatt korttids-hukommelse
- Klarer ikke å stelle seg selv, handle, gjøre rent...
- Språk, bevegelse, balanse og orienteringsevne reduseres
- Mange mister kontroll over urin og avføring
- Noen blir sinte, mistenksomme, deprimerte, får angst

Utvikling av demens

Dette må jeg kunne, introduksjon til helse- og omsorgsarbeid

Frontallappsdemens

- Tap av hjerneceller i frontallappen (pannelappen) i hjernen
- En litt annen sykdomsutvikling
- Husker ganske godt i begynnelsen
- Endret atferd, uhøflige, ukritiske, likegyldige, endret personlighet
- Senere i sykdomsutviklingen de samme vanskene som ved andre demenssykdommer

Å leve med demens

- Sterk følelse av at noe er forferdelig galt
- En følelse av avmakt, være hjelpeløs og svak
- Er ikke i stand til å gjøre seg forstått, og andre forstår ikke
- Kjenne seg ikke igjen, hvor er jeg? Hvem er menneskene jeg er sammen med?
- Blir engstelige
- Irritasjon og frustrasjon

Behandling

- Ingen behandling kurerer demens
- Noen legemidler kan dempe symptomene og hemme sykdomsutviklingen en periode
- Pasienten har ofte andre sykdommer i tillegg som krever behandling
- Den viktigste behandlingen er miljøbehandling

Miljøbehandling

Miljøbehandling; legge omgivelsene til rette for at pasienten kan fungere best mulig

Ta utgangspunkt i hver enkelt pasients:

- Aktiviteter
- Vaner
- Interesser
- Livshistorie
- Stadium i demensutvikling

Pårørende

- Å være pårørende til personer med demens er krevende
- Trist å oppleve at den de er glad i forandrer seg og stadig fungerer dårligere, kanskje ikke kjenner dem igjen
- Pårørende trenger forståelse og støtte
- Pårørende må føle seg velkomne dersom pasienten bor på sykehjem / omsorgsbolig
- Tilrettelegge for positivt samvær, tilby kaffe, foreslå aktiviteter

Daglig omsorg og pleie

Observer og rapporter

- Dagsform / funksjonsnivå
- Psykisk tilstand, rolig, fornøyd, irritert, sint, rastløs...
- Fysisk ubehag, smerte, nedsatt matlyst, kvalme,

Illustrasjonsfoto- personene er modeller

Daglig omsorg og pleie

Tenk på dette når du hjelper:

- Ro, oversikt og rutiner skal prege hverdagen
- Vær bevisst på hvordan du kommuniserer,
- Ta initiativ til samtale, ikke bruk spørreordene ”hvorfor” og ”hvordan”

Illustrasjonsfoto- personene er modeller

Daglig omsorg og pleie

Tenk på dette når du hjelper:

- Gi trøst og anerkjennelse
- Samarbeid, ikke la pasienten føle seg dum
- Tilby aktiviteter du vet pasienten liker og mestrer
- Mange lever i en annen tid, hør på pasienten, ikke irectesett

Illustrasjonsfoto- personene er modeller

Refleksjon

Hva vil du gjøre i denne situasjonen?

”Jeg må hjem å lage middag til barna som snart kommer fra skolen” sier Anna